

YTTRANDE

28 juli 2017 // Dnr Fi2017/01644/OU

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

BETÄNKANDET SOU2017:30 EN OMREGLERAD SPELMARKNAD

Som branschorganisation för ideella verksamheter som arbetar aktivt med insamling av gåvor vill Frivilligorganisationernas Insamlingsråd (FRII) lämna följande synpunkter på betänkandet.

FRII representerar närmare 150 organisationer (bilaga 1) som samlar in drygt 8 miljarder kronor årligen från allmänheten, företag och organisationer. Intäkter från spel och lotterier är en central och oberoende finansieringskälla för många av våra medlemmar.

Beräkningar visar att lotterierna genererar mellan 1,6 - 2 miljarder kronor årligen till ideella organisationer. Organisationer med över 4 miljoner medlemmar som är verksamma runt om i hela Sverige och dessutom når många fler i sina verksamheter. Vi ser positivt på att en större del av spelmarknaden blir kontrollerad men är oroade över utvecklingen av ideella organisationers finansiering.

Syftet med spellagstiftningen

FRII anser att de fyra föreslagna syftena för den nya spellagstiftningen är bra men måste kompletteras med en punkt om finansiering för ideella organisationer. I nuvarande lotterilag är ett av syftena med regleringen att värna överskottet från spelverksamheten till allmänna och allmännyttiga ändamål.

Utan en tydlig beskrivning av den betydande andel av spelverksamhet som anordnas för att ge överskott till allmännyttiga organisationer riskerar en eventuell statsstödsprövning av EU-kommissionen att resultera i att den föreslagna uppdelningen av spelmarknaden, inklusive den bevarade skattefriheten, ogiltigförklaras.

Därför vill FRII att

- en femte punkt införs i 1 kap 1§ i spellagen: 5. allmännyttig ideell verksamhet får goda möjligheter att finansiera sin verksamhet via intäkter från spel.

Skattefrihet

Överskott från lotterier och bingo är en hävdvunnen skattefri intäkt för föreningslivet sedan mycket lång tid tillbaka. Om skatt skulle införas på de mer än 1,6 miljarder kronorna i årliga intäkter, skulle det drabba föreningslivet mycket hårt. Dessa intäkter växlas dessutom upp mångdubbelt med ideella insatser. Att bevara skattefriheten är ett av de viktigaste förslagen i utredningen för ett fortsatt starkt civilsamhälle.

Därför stödjer FRII

- utredningens förslag om skattefrihet för intäkter från traditionella lotterier.

Statsstödsprocess

Vi ser positivt på en pre-notifiering men anser att Finansdepartementet bör kunna avgöra ifall detta kräver en statsstödsprövning. I samtal mellan EU-kommissionen och företrädare för ideella organisationer har vi uppfattat en positiv inställning och att Sverige själva bör göra en bedömning om statsstödsprocess eller inte. I ett rättsutlåtande från docent Jörgen Hettne har även EU-kommissionens ansvariga direktorat informerats i frågan. Det är viktigt att utredningens betänkande inte blir ett lagförslag innan en eventuell statsstödsprocess är färdig och godkänd.

Därför stödjer FRII

- utredningens förslag om att skattefrihet prioriteras av regeringen så att skattefrihet för intäkter från traditionella lotterier är säkrat innan proposition föreslås.

Framtida utveckling

Vi är mycket oroad över utredningens förslag att placera online-bingo utanför ensamrätten för allmännyttiga organisationer. Det innebär ett direkt avsteg från nuvarande reglering där bingo, både fysiskt och online är hävdvunnen för allmännyttig verksamhet. Online-bingo är idag de allmännyttiga ideella organisationernas största digitala spel och därmed viktigaste framtidsutveckling. Det är en omodern uppdelning att låta distributionssättet vara det som avgör i vilket marknadssegment spelet ska vara.

Utvecklingen i Danmark bekräftar vår oro med en förflyttning från spelprodukterna landbaserade lotterier och bingo till online-bingo, online-kasino och vadhållning. Totalt har detta på bara fem år lett till minskade intäkter till ideell sektor på närmare 500 miljoner kronor årligen 2015 och 2016. Det innebär att närmare en tredjedel av dessa oberoende medel har försvunnit.

1.000 kr.	Danske Spil A/S	
	2011	2012
Kulturministeriet	1.072.499	973.012
Undervisningsministeriet	193.624	175.664
Miljöministeriet	51.806	47.001
Socialministeriet	159.240	144.468
Indenrigs- og Sundhedsministeriet	45.082	40.900
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling	5.960	5.407
Finansministeriet	0	0
Grønland*	36.548	0
Færøerne*	10.855	0
Udbytte	30	30
Overskudsudlodning	1.575.645	1.386.482

Danske Spil A/S	
2016	2015
913	1.013
18	20
38	42
117	130
33	37
4	5
1.123	1.247

Källa: Danske spil årsrapport 2011 & 2016

Utredaren har inte heller gjort en konsekvensanalys över hur betydande online-bingo skulle vara för de spelbolag som inte har tillstånd i Sverige. Totalt står online-bingo för endast 5 - 6 procent av deras totala verksamhet och bör därför anses ha ett litet inflytande på kanalisering.

Därför vill FRII att

- bingo online ska klassificeras som ett traditionellt lotteri.

Även den föreslagna spelformen Kombinationsspel behöver ha strikta föreskrifter som gör att detta endast gäller pokerspel, likt i Danmark. Kombinationsspelen där vadhållning eller

skicklighetsspel kombineras med lotterier riskerar sudda ut gränsen mellan vadhallning och lotterier och skillnaden mellan spelsegmenten.

För att skapa en långsiktigt hållbar skiljelinje mellan spelprodukter som omfattas av licenssegmentet och spelprodukter som är förbehållna allmännyttiga ideella föreningar och staten kan inte dessa kombinerade vadhallnings- och lotteriprodukter tillåtas i annat än pokerspel.

Därför vill FRII att

- lotteri i form av tilläggsspel inte tillåts på den konkurrensutsatta delen.

Klassificering

Två kända faktorer kopplade till ökat problemspelande är hög omsättning och snabba spelomgångar. En viktig fråga för ideella organisationer är därför att det går att särskilja spelprodukter som utformas med högre omsättning och snabbare spelomgångar och att de omfattas av ett tuffare regelverk. Detta behövs för att skydda konsumenten och kräva ett spelansvar.

FRII delar utredarens resonemang att det är olämpligt att införa ett klassificeringssystem som inte kommer att nå syftena. Vi menar att det inte är rimligt att en prenumerationslott med dragning en gång per månad och ett online-casinospel med en omsättningshastighet på några sekunder har samma regelverk för att minska risken för spelberoende.

Därför vill FRII att

- regeringen fram till 2021 tar fram ett förslag till klassificeringssystem och differentierade regler som bygger på forskning och beprövad verksamhet.

Vinståterbetalning

FRII ställer sig bakom utredarens förslag att lotterisegmentet ska ha en återbetalning på 50 procent på sina produkter. Samtidigt föreslår utredaren att återbetalningsprocenten inte ska regleras alls i den konkurrensutsatta delen. Det innebär att det till en början kommer att vara mycket högåterbetalning, minst 97 - 98 procent, för att etablera sig på marknaden. För spelaren innebär det helt enkelt att du kan spela fler gånger innan du har förlorat din insats, det vill säga mer nöje för pengarna.

Känslan av att vinna ofta kombinerat med kort tid mellan insats och resultat är en riskfaktor för ökat spelberoende. Det kommer dessutom vara mer attraktivt för de som vill spela för nöje och förströelse eftersom återkopplingen blir mycket snabbare och du kan spela fler gånger, jämfört med en skraplott.

För att minska både risken för ökat spelberoende och minska överströmningen av spelare från lotterier till nätcasino behöver regeringen innehålla ett återbetalningstak.

Därför vill FRII att

- ett återbetalningstak på 90 procent införs på den konkurrensutsatta delen.

Avsaknad av konsekvensanalys

I utredningen saknas en närmare analys av konsekvenserna för allmännyttiga organisationers överskott. Varje år får våra medlemmar tillsammans med en mängd andra organisationer dela på 1,6 - 2 miljarder kronor i intäkter från lotterier. Vi ser samhällsutmaningar som ideella sektorn ska vara med att möta, och där intäkter från lotterier generellt utgör friare resurser som gör det

möjligt för våra medlemmar att agera snabbare eller inom områden som är svåra att få annan finansiering till.

Regeringen i Norge lät år 2014 göra en konsekvensanalys för vad en eventuell omreglering av den norska spelmarknaden skulle innebära för frivilligorganisationer. Det framkom tydligt att effekterna för den norska ideella sektorn skulle bli betydande beroende på hur man genomförde regleringen.

”Viktige forutsetninger for at frivilligheten ikke skal tape på en liberalisering, er for det første at lotterier forblir monopolspill. For det andre må forskyvningen av inntektsgrunnet til det norske samfunn, hvor en større del av inntektene fra pengespill vil komme i form av skatter, ikke gjøre at frivilligheten taper i konkurransen om midler på statsbudsjettet. For det tredje forutsetter dette at de historiske trendene i omfanget av pengespill fortsetter mer eller mindre uberørt av liberaliseringen, slik erfaringen fra Danmark har vært etter liberaliseringen der.”

Källa: Ramböll – Ekonomisk analys av en omreglerad spelmarknad 2014

Direktivet till utredaren var tydligt med att förutsättningarna för finansiering av statens verksamhet och allmännyttiga ändamål, som i dag finansieras av intäkter från spelverksamhet, bör i så hög utsträckning som möjligt bevaras i samband med att ett licenssystem införs. Trots det saknas en konsekvensanalys för den ideella sektorn i utredningen. En sådan bör göras om de förändringar som föreslås ska genomföras.

Utvecklingen på danska spelmarknaden pekar mot att det inom bara fem år kan bli stora förändringar på spelmarknaden. Civilsamhället i Danmark har där gått från ett överskott på ca 1,6 miljarder till 1,1 miljarder per år sedan omregleringen.

Därför vill FRII att

- en grundlig konsekvensanalys för ideella sektorn görs utifrån det förslag som utredaren presenterat.

För FRII – Frivilligorganisationernas Insamlingsråd

Charlotte Rydh
Generalsekreterare
08-677 30 93

Medlemmar i FRII – Frivilligorganisationernas Insamlingsråd

A Non Smoking Generation
ActionAid
Afrikagrupperna
Afrikas flygande läkare - AMREF
Alzheimerfonden
Amnesty International
Astma- och Allergiförbundet
Autism- och Aspergerförbundet
Barncancerfonden
Barndiabetesfonden
Barnfonden
Blomsterfonden
BRIS
Bröstcancerföreningarnas Riksorganisation - BRO
Buff Sverige
Cancer- och Allergifonden
Cancerfonden
CancerRehabFonden
Civil Rights Defenders
Clowner utan Gränser
Demensfonden
Diabetesfonden
Diakonia
Djurens Rätt
Djurskyddet Sverige
ECPAT Sverige
Erikshjälpen
Eskilstuna Stadsmission
Fibromyalgiförbundets forskningsstiftelse
Flickors Utbildning i Kamerun
Forska Utan Djurförsök
Friends
Friluftsförbundet
Frisk och Fri - Riksföreningen mot ätstörningar
Frälsningsarmén
FUB
Föreningen Fairtrade Sverige
Föräldralösa Barn (tidigare Adoptionscentrum)
Gambiagrupperna
Greenpeace Norden
Göteborgs Kyrkliga Stadsmission
Göteborgs Räddningsmission
Hand in Hand Sweden
Hela Människan
Hjärnfonden
Hjärta till Hjärta
Hjärtebarnsförbundet
Hjärt-Lungfonden
Human Rights Watch
Hungerprojektet
Håll Sverige Rent

Hörselskadades Riksförbund - HRF
Indian Children
Individuell Människohjälp - IM
Insamlingsstiftelsen RFSL
Interpeace
IOGT-NTO-rörelsen ideell förening
Islamic Relief
Jontefonden
Kalmar Stadsmission
KFUM Sverige
Kristna Fredsrörelsen
Kvinna till Kvinna
Kvinnor & Hälsa
Latinamerikagrupperna
Lepramissionen
Lilla Barnets Fond
Linköpings Stadsmission
Läkare i Världen
Läkare Utan Gränser
Läkarmissionen
Läxhjälp
Mattecentrum
Mentor Sverige
Mercy Ships Sweden
Min Stora Dag
Mind
Naturarvet
Naturskyddsföreningen
Neuroförbundet
New Hope Reseindustrins Barnfond
New Life Mission
Njurfonden
Nordens Ark
Nordisk Hjälp
Operation Smile Sverige
Oxfam Sverige
Palestinagrupperna i Sverige
Peace Parks Foundation Sweden
Plan International
PMU InterLife
Project Playground
Prostatacancerförbundet
Psykiatrifonden
Radiumhemmets Forskningsfonder
Raoul Wallenberg Academy
Reach for Change
Reportrar Utan Gränser
Reumatikerförbundet
RFSU Insamlingsstiftelse
Right Livelihood Award Stiftelsen
Riksförbundet för Rörelseförhindrade Barn och Ungdomar - RBU
Riksförbundet Hjärt-Lung
Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner
Rädda Barnen
Save the Orangutan Sweden

Scouterna
Sjöräddningssällskapet
Skåne Stadsmission
Sociala Missionen
SOS Barnbyar
Spädbarnsfonden
Star for Life
Stiftelsen Fryshuset
Stiftelsen Läkare Mot Aids Forskningsfond
Stockholms Stadsmission
STÖDKRIS
Suicide Zero
Svenska Afghanistankommittén - SAK
Svenska Celiakiförbundet
Svenska FN-förbundet
Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen
Svenska Hästars Värn
Svenska kyrkans internationella arbete
Svenska Livräddningssällskapet
Svenska Läkare mot Kärnvapen - SLMK
Svenska Röda Korset
Sverige för UNHCR
Sveriges Lions Hjälpfond
Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige
Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund - Sportfiskarna
Teskedorden
The Perfect World Foundation
Tjejzonen
Tostan Sverige
UN Women nationell kommitté Sverige
Unicef Sverige
Uppsala Stadsmission
War Child
WaterAid
We Effect
Vi-skogen
World Animal Protection
World Childhood Foundation
World's Children's Prize
Världsnaturfonden WWF
Västerås Stadsmission
Ågrenska
Örebro Stadsmission